

Znane osoby z województwa śląskiego:
Jan Kiepura, Stanisław Hadyna, Henryk Mikołaj
Górecki

**Znane osoby
z województwa śląskiego:
Jan Kiepura
Stanisław Hadyna
Henryk Mikołaj Górecki**

Jan Kiepura

- ur. 16 maja 1902 r. w Sosnowcu
- zm. 15 sierpnia 1966 r. w Harrison koło Nowego Jorku
- polski śpiewak (tenor) i aktor
- był synem Franciszka (piekarza) i Marii „Miriam” z domu Neuman (uzdolnionej muzycznie, grającej na skrzypcach). Matka pochodziła z rodziny żydowskiej i aby wyjść za mąż, zdecydowała się na chrzest.
- był członkiem Polskiej Organizacji Wojskowej, a w 1919 r., jako nielegalny przybysz-obcokrajowiec na niemieckim wtedy Górnym Śląsku, ochotnikiem w I Pułku Strzelców Bytomskich i uczestnikiem I powstania śląskiego
- od 1921 r. studiował prawo na Uniwersytecie Warszawskim
- w 1923 r. zagrał swój pierwszy koncert w sali kina „Sfinks” w Sosnowcu

- rozpoczyna śpiew operowy w chórze w warszawskim Teatrze Wielkim, gdzie wystąpił w roli górala w Halce Stanisława Moniuszki
- odniósł sukces w roli Cavaradossiego w Tosce u boku Marii Jeritzy w wiedeńskiej Staatsoper.
- w 1929 r. występował w mediolańskiej La Scali, debiutując z sukcesem w Tosce
- po wybuchu II wojny światowej w 1939 r. i postanowieniu rządów Polski i Francji o formowaniu armii polskiej we Francji Kiepura zaangażował się jako ochotnik i przyjechał do Lille, by wesprzeć emigrantów polskich
- w Polsce jego przyjazdy do kraju stawały się sensacją, a występy wywoływały spontaniczne wybuchy entuzjazmu
- zaczął też robić karierę jako gwiazdor filmowy, współpracując najpierw z berlińską UFA, potem z wytwórniami hollywoodzkimi. Wystąpił w filmach: Neapol, śpiewające miasto, Pieśń nocy, Kocham wszystkie kobiety, Czar cyganerii oraz Kraina uśmiechu

Znane osoby z województwa śląskiego:
Jan Kiepura, Stanisław Hadyna, Henryk Mikołaj
Górecki

Jan Kiepura

Stanisław Hadyna

- ur. 25 września 1919 r. w Karpętnej
- zm. 1 stycznia 1999 r. w Krakowie
- polski kompozytor, dyrygent, muzykolog i pisarz.
- w 1938 r. ukończył Instytut Muzyczny im. Ignacego Paderewskiego w Cieszynie (filia konserwatorium w Katowicach) w klasie fortepianu
- w latach 1938–1939 studiował psychologię i socjologię na Uniwersytecie Warszawskim
- w 1952 r. zorganizował Państwowy Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „Śląsk”, którego był kierownikiem artystycznym, dyrygentem i reżyserem
- w 1977 r. został kierownikiem muzycznym Teatru im. Juliusza Słowackiego

- zajmował się z dużym powodzeniem twórczością literacką: w 1948 r. otrzymał I nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Filmowym w Warszawie za powieść o Chopinie Niezatrute ślady, w 1969 r. II nagrodę na konkursie UNESCO za Blessed Are the Peacemakers (dramat o M. Gandhim), 1972 r. – Award of Merit i II nagrodę na ogłoszonym w Stanach Zjednoczonych konkursie na sztukę o Martinie Lutherze Kingu za Shattered Dreams; 1977 r. jego Declaration 76 uzyskała American Revolution Bicentennial Medal
- obecnie Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” nosi imię Stanisława Hadyny
- 1 lipca 2006 r. roku przed siedzibą zespołu kompozytorowi postawiony został pomnik
- komponował m.in. utwory skrzypcowe, fortepianowe; wśród ważniejszych kompozycji znajdują się kantaty, poemat symfoniczno - baletowy Wiosna, 250 pieśni chóralnych i solowych, 14 kolęd, 13 pieśni pasyjnych, a poza tym muzyka baletowa, teatralna i filmowa

Znane osoby z województwa śląskiego:
Jan Kiepura, Stanisław Hadyna, Henryk Mikołaj
Górecki

Stanisław Hadyna

Henryk Mikołaj Górecki

- ur. 6 grudnia 1933 r. w Czernicy
- zm. 12 listopada 2010 r. w Katowicach
- polski kompozytor współczesnej muzyki poważnej i religijnej. Profesor i rektor Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Katowicach, wychowawca i pedagog muzyczny. Kawaler Orderu Orła Białego
- w 1952 r. został przyjęty do Szkoły Muzycznej w Rybniku na wydział instruktorsko-pedagogiczny
- W 1960 r. ukończył Państwową Wyższą Szkołę Muzyczną w Katowicach
- pierwszym sukcesem muzycznym było Epitafium (do słów Juliana Tuwima) zaprezentowane w 1958 r. na Warszawskiej Jesieni. Utwór został skomponowany na chór mieszany i zespół instrumentalny
- w latach 60. XX w. Górecki wspólnie z grupą kompozytorów polskich (m.in. Krzysztof Penderecki, Kazimierz Serocki) wypracowali specyficzny typ nowoczesnej muzyki zwanej często sonoryzmem

- szczytowym osiągnięciem kompozytorskim tego okresu jego twórczości był utwór Scontri ukończony w 1960 r. i cykl Genesis
- zdobył I nagrodę w Konkursie Młodych Związków Kompozytorów Polskich (1960) za Monologhi na sopran i 3 grupy instrumentów
- w 1969 r. powstała Muzyka staropolska na instrumenty dęte blaszane i smyczki.
- kompozytor zwrócił się ku gatunkom wokalnoinstrumentalnym, do sakralnych (na ogół) tekstów. Niejednokrotnie wyraźnie nawiązuje w nich do muzyki dawnej bądź ludowej, głównie podhalańskiej
- najbardziej znane dzieło Góreckiego, czyli III Symfonia zwana też Symfonią pieśni żałosnych
- kompozycja ta trafiła na światowe listy przebojów, nie tylko muzyki poważnej, po nagraniu jej przez amerykańską śpiewaczkę Dawn Upshaw.
- jego imieniem nazwano Filharmonię Śląską w Katowicach oraz Bibliotekę Publiczną Miasta Rydułtowy.
- 13 września 2013 r. w odsłonięto popiersie Góreckiego w Galerii Artystów na placu Grunwaldzkim w Katowicach

Znane osoby z województwa śląskiego:
Jan Kiepura, Stanisław Hadyna, Henryk Mikołaj
Górecki

Henryk Mikołaj Górecki

Zdjęcia:

- slajd 4: Fot. PAP/CAF
- slajd 7: Dziennik Zachodni Teresa Semik
- slajd 10: Lech Kowalski & Włodzimierz Pniewski - scanned from Polish monthly "Studio" Nov/Dec 1993 page 8

Bibliografia:

- Magdalena Prokopowicz (red.), Żydzi polscy. Historie niezwykle, Wydawnictwo Demart. Warszawa 2010, s. 160–161.
- Józef Kański: Mistrzowie sceny operowej. PWM Edition 1998
- Waław Panek: Jan Kiepura. „Twój STYL”, Warszawa 1992
- Baron Emil, Nauczyciele w muzycznym życiu regionu cieszyńskiego, [w:] Nauczyciele w środowisku cieszyńskim, Cieszyn 1979, s. 56.
- Miękina Leon, Znów minie wiek... Antologia literatury nadolziańskiej, Cieszyn 2001, s. 354–355.
- Jan Myrcik, Pół wieku „Śląska”. Zarys monograficzny Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”, Ośrodek Kultury i Edukacji Regionalnej, Koszęcin 2004 ISBN 83-909233-9-4.
- Stanisław Hadyna we wspomnieniach. Publikacja upamiętniająca dziewięćdziesiątą rocznicę urodzin kompozytora i twórcy Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” – Redakcja: Izabela Migocz i Adam Pastuch, Wydawnictwo „Officina Silesia”, wrzesień 2009
- Krzysztof Droba: Górecki, Henryk Mikołaj. W: Elżbieta Dziębowska: Encyklopedia muzyczna PWM. T. 3: efg część biograficzna. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1987, s. 420-432. ISBN 83-224-0344-5. OCLC 165082792.
- Danuta Gwizdalanka, Henryk Mikołaj Górecki, Historia muzyki – XX wiek, Kraków: PWM, 2009.
- Adrian Thomas, Górecki, Kraków: PWM, 1998.